

Maahanmuuttoviraston selvitys turvapaikkapäätöksenteosta ja turvapaikkamenettelystä

Miniseminaari 14.6.2018

Hanna Helinko
Maahanmuuttovirasto

Selvityksen laatiminen

- Hallinnollinen selvitys viranomaisnäkökulmasta
- Huomioitu Yhdenvertaisvaltuutetun keväällä julkaistu tutkimus sekä viime aikojen julkinen keskustelu
- Selvitys laadittiin virkatyönä

Selvityksen lähteet

- Hallinnollinen selvitys viranomaisnäkökulmasta
- Maahanmuuttoviraston ohjeet ja muut asiakirjat
- Turvapaikkayksikön ja Migrin tilastot/raportit
- Virkamiesten haastattelut ja havainnot
- Käynnissä olevat kehittämishankkeet
- Kantelut ja kanteluratkaisut
- Haon ja KHO:n ratkaisut
- Turvapaikkayksikön laillisuusvalvonnan ja laadun kehittämisen asiakirjat ja tosiasiaharkintaa koskeva selvitys
- Erillinen selvitys tulkkauksesta

Yleiskuva prosessista selvityksen perusteella

- Turvapaikkapuhuttelujen tulkkauksessa ja turvapaikkahakemusten käsittelyssä oli laatupuutteita sen jälkeen, kun turvapaikanhakijoiden määrä nousi äkillisesti kymmenkertaiseksi vuonna 2015.
- Selvityksen mukaan nämä päätöksissä mahdollisesti olleet yksittäiset virheet eivät ole olleet merkittäviä lopputuloksen kannalta.
- Kehitettävää on siinä, että syytä ei ole käsitelty annetun ohjeistuksen mukaisesti.
- Toimintaa on kehitetty paljon, ja päätöksenteon laatu on parantunut.

Selvitys tulkkauksesta

- Tarkistettiin 30 puhuttelua (Irak, Afganistan, Somalia)
- Uusi tulkkaukset puhuttelutallenteen perusteella
- Löydökset:
 - Tulkin oma suomenkielentaito vaikuttaa hakijasta saatavaan yleisvaikutelmaan, molempiin suuntiin
 - Asioista kerrottu eri sanoin, sisältö sama
 - Ei havaittu päätöksen tosiseikastoon vaikuttavia eroja
 - Kahdessa puhuttelussa kaikkea hakijan kertomaa ei oltu tulkattu kokonaisuudessaan tai kirjattu puhuttelusta pöytäkirjaan, tarkastuspöytäkirjassa enemmän selostusta kristinuskosta
 - Yhdessä tapauksessa pöytäkirjassa uhkaus tappamisesta, jota ei ollut tarkistustulkkauksessa
 - Joissakin tallenteissa huono äänenlaatu

Johtopäätökset tulkkausselvityksestä

- Tulkkauksissa tapahtuneet virheet eivät vaikuttaneet ratkaisun sisältöön, mutta arvio hakijan kyvystä kertoa asiastaan näyttäytyi tarkistuksen valossa hieman erilaiselta.
- Tulkkauksen laatu ja oikeellisuus merkittävä tekijä prosessissa
- Kokeneet esittelijät osaavat ottaa huomioon tulkkauksen vaikutuksen kokonaisuuteen
- Vain harvat tulkit suorittaneet asioimistulkkitutkinnon
- V. 2016: 43 eri kieltä tulkattu, 5 147 puhuttelussa
- Migrillä ei ole systemaattista tulkkauksen laadunvalvontaa
 - revisiotulkkien rekrytointi Migriin ja
 - muu laadunvalvonnan kehittäminen: pistokokeet
- Laatuvaatimusten tarkempi määrittely ja osoittamistapa tulkkaukspalvelujen hankinnassa

Erilainen tosiasiaharkinta -selvitys

- Kohteena uskottavuuden arviointi Maahanmuuttovirastossa ja hallinto-oikeudessa
- HaO:n päätökset 1/2017–4/2018, irakilaiset, 20–30-vuotiaat miespuoliset hakijat (syntymäpaikkana Bagdad)
- Yhteensä 63 tapausta kumottu ja tarkastelussa
 - saman näytön arviointi
 - miten näyttökynnystä on sovellettu
 - miten näyttötaakka on jakautunut
 - miten päätöksiä on perusteltu tosiseikkoja arvioitaessa, hyväksyttäessä ja hylättäessä

Näyttötaakan jakautuminen

- EIT: Benefit of the doubt keventää turvapaikanhakijan näyttötaakkaa, mutta hakijalta epä johdonmukaisuuksista tyydyttävä selitys
- UNHCR: hakijan tulee kertoa asiaan vaikuttavista seikoista totuudenmukaisesti ja niin yksityiskohtaisesti kuin hän kykenee, jotta hänen tilanteestaan voidaan muodostaa oikea kuva, sekä pyrkiä toimittamaan asiaa tukevaa näyttöä
- Viranomaisen velvollisuus on avustaa hakijaa asian selvittämisessä sekä arvioida hakijan kertoman uskottavuus
- Jaettu näyttötaakka, velvollisuus esittää näyttöä ei saa tehdä suojelun saamista turvapaikanhakijalle mahdolliseksi, turvapaikanhakijoiden erityinen tilanne

Näyttökynnys

- Asiat on riittävällä varmuudella näytetty toteen
- Näyttökynnyksen täyttymiseen ei riitä pelkkä vainon tai vakavan haitan mahdollisuus kyseisessä maassa eikä Maahanmuuttoviraston näkemyksen mukaan se, että jokin asia ei ole poissuljettua
- Asettuu pelkän mahdollisuuden ja toisaalta täyden varmuuden väliin

Tosiasia-selvityksen tuloksia

- Selvityksen mukaan virheet eivät ole olleet lopputuloksen kannalta ratkaisevia.
- Kehitettävää siinä, että syytä ei ole käsitelty annetun ohjeistuksen mukaisesti:
 - Vainon syyn tunnistaminen
 - Olennaisten tosiseikkojen tunnistaminen
 - Hylättyjen ja hyväksytyjen tosiseikkojen arviointi kokonaisuutena tulevaisuudenuhkaa arvioitaessa
 - Hylättyjen tosiseikkojen hylkäämisen perustelemine
 - Migrin näyttökynnys ollut korkeampi kuin HaO:lla

Irakilaiset hakijat 2015

